

***STAGES OF FORMATION AND
DEVELOPMENT
OF THE ECONOMY OF INDEPENDENT
UKRAINE***

Monograph

*edited by Doctor of Economic, Professor,
Yu. Pasichnyk*

Verlag SWG imex GmbH
Nurnberg, Germany
2021

Verlag SWG imex GmbH

Recommended for publishing by Academy of Economic Science of Ukraine

Reviewers:

Doctor of Economics, Professor Alekseev Ihor

Doctor of Economics, Doctor of Laws, Professor Pokataeva Olga

Doctor of Economics Sidelnikova Larysa

Science editor: *Doctor of Economics, Professor Yu. Pasichnyk*

Pasichnyk Yu., Radchenko O., Sukach O. etc. (2021). ***Stages of Formation and Development of the Economy of Independent Ukraine***: Collective monograph [Ed. by Doctor of Economics Sciences, Prof. Yu. Pasichnyk]. Verlag SWG imex GmbH, Nuremberg, Germany, 472 p.

ISBN 978-3-9819288-9-9

The edition is aimed at academics, financial sector professionals, teachers, students and other stakeholders.

All materials are published in the edition of the authors. The authors are responsible for the originality, completeness and reliability of the submitted developments.

Collective of authors would like to thank the Academy of Economic Sciences of Ukraine for their support and the opportunity to participate in the collective monograph.

ISBN 978-3-9819288-9-9

© 2021 Verlag SWG imex GmbH

© 2021 Pasichnyk Yu., Radchenko O.,

Sukach O. and others.

5.3 Фінансово-економічна діяльність підприємства: напрямки підвищення ефективності, аналіз та облік

Сучасне підприємство на кожному етапі своєї поточної діяльності реалізує одночасно велику кількість різних видів діяльності, метою яких для комерційного підприємства є максимізація прибутку та забезпечення найвищого рівня ефективності використання задіяних ресурсів.

До головних видів діяльності, які обов'язково реалізуються підприємством незалежно від його спеціалізації, є наступні ¹:

- виробнича діяльність – дії підприємства, які стосуються організації та реалізації процесів виробництва продукції та перетворення ресурсів у готову продукцію;

- комерційна діяльність – зусилля підприємства, спрямовані на реалізацію виготовленої продукції, пошук платоспроможних покупців, стимулювання попиту, тощо;

- інноваційна діяльність – проведення робіт з технологічного оновлення засобів виробництва, вдосконалення продукції, що виготовляється відповідно до поточних вимог ринку, впровадження у виробничий процес досягнень науково-технічного процесу, з метою недопущення морального старіння технологій та продукції підприємства;

- управління персоналом та мотивація праці – усі напрями діяльності підприємства, спрямовані на досягнення максимального рівня продуктивності праці за рахунок ефективної кадрової політи, побудови системи адаптації персоналу, впровадження ефективних систем та форм оплати праці та матеріальних і нематеріальних заходів мотивації персоналу;

- економічна діяльність – діяльність підприємства на всіх рівнях господарювання з метою забезпечення ефективної роботи підприємства, тобто це такі види діяльності, як стратегічне та поточне планування, ресурсне забезпечення, ціноутворення, зовнішньоекономічна діяльність, тощо;

- фінансова діяльність – усі зусилля підприємства, які стосуються використання фінансових ресурсів та управління фінансовим станом.

Відповідно до конкретних особливостей підприємства та галузі діяльності, в якій воно функціонує, перелік обов'язкових видів діяльності може бути доповнений специфічними видами діяльності. Однак головну увагу дослідження хотілося б приділити саме наведеному переліку обов'язкових видів та економічній і фінансовій діяльності підприємства, зокрема.

Стосовно економічної діяльності можна зауважити, що за економічною сутністю це сукупність дій на всіх рівнях господарювання, в результаті яких за допомогою виробництва та обміну ресурсами і продукцією відбувається задоволення усіх потреб підприємства і споживачів.

Стосовно визначення сутності фінансової діяльності підприємства, слід зауважити, що існують дещо відмінні погляди дослідників на цю проблему.

¹ Нестеренко В.Ю., Деділова Т.В., Токар І.І., Болотова Т.М. Економіка виробництва: навчальний посібник. Харків: ХНАДУ, 2013. 124 с.

Серед головних думок авторів можна виокремити наступні:

- відповідно до Господарського кодексу України¹, фінансова діяльність суб'єктів господарювання включає грошове та інше фінансове посередництво, страхування, а також допоміжну діяльність у сфері фінансів і страхування;

- за думкою Мартюшевої Л.С. та Меренкової Л.О.², фінансова діяльність – це діяльність, яка веде до змін розміру і складу власного та позичкового капіталу підприємства (який не є результатом операційної діяльності);

- Азаренкова Г.М., Журавель Т.М. та Михайленко Р.М.³ в своєму дослідженні зазначають, що фінансова діяльність – це діяльність суб'єкта господарювання, що реалізується шляхом використання відповідних форм і методів фінансового забезпечення функціонування підприємств для досягнення ними основної мети – отримання доходів;

- відповідно до думки Поддєрьогіна А.М.⁴, фінансова діяльність підприємства представляє собою систему форм і методів, які використовуються для фінансового забезпечення функціонування підприємств та досягнення ними поставлених цілей;

- Бердар М.М.⁵ стверджує, що фінансова діяльність – це діяльність, пов'язана з організацією фінансів підприємства, що здійснюється відповідно до цілей і завдань стратегії економічного розвитку господарюючого суб'єкта. Ця діяльність пов'язана із формуванням активів та фінансової структури капіталу;

- Загородній А.Г.⁶ зазначає, що фінансова діяльність – це діяльність спрямована на забезпечення фінансовими ресурсами поточної операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства;

- Зятковський І.В., Зятковська Л.І. та Романів М.В.⁷ вважають, що фінансова діяльність підприємства – це діяльність суб'єкта господарювання, пов'язана з мобілізацією фінансових ресурсів, необхідних для виконання завдань, які поставив перед ним його засновник;

- Терещенко Н.О., Невмержицький Я. І., Куліш А. П.⁸ розглядають

¹ Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua>.

² Мартюшева Л. С., Меренкова Л.О. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навчальний посібник. Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. 218 с.

³ Азаренкова Г. М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. Фінанси підприємств: Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Київ: Знання-Прес, 2009. 299 с.

⁴ Поддєрьогін А. М., Білик М. Д., Буряк Л. Д., Булгакова С. О., Куліш А. П. Фінанси підприємств: Підручник за ред. А. М. Поддєрьогіна. Вид. 6 -те, перероб. і доп. Київ: КНЕУ, 2006. 552 с.

⁵ Бердар М. М. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2010. 352 с.

⁶ Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник. Київ:Знання, 2007. 1072 с.

⁷ Зятковський І. В., Зятковська Л. І., Романів М. В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навчальний посібник. Чернівці: Золоті литаври, 2007. 274 с.

⁸ Терещенко О. О., Невмержицький Я. І., Куліш А. П. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. За заг. ред. О. О.Терещенка. Київ: КНЕУ, 2006. 312 с.

фінансову діяльність одночасно у вузькому та широкому значеннях. У вузькому значенні основний зміст фінансової діяльності полягає у фінансуванні підприємства (надходження власного капіталу із зовнішніх джерел, отримання позик, погашення позик, сплата дивідендів). У широкому значенні під фінансовою діяльністю розуміють усі заходи, пов'язані з мобілізацією капіталу, його використанням, примноженням (збільшення вартості) та поверненням.

Отже, аналізуючи вище зазначені погляди можна відзначити наступне принципове бачення фінансової діяльності¹:

- реалізація діяльності з фінансового посередництва;
- діяльність, направлена на формування фінансових ресурсів та їх подальший розподіл;
- діяльність, яка організує використання фінансових інструментів для функціонування підприємства;
- діяльність, спрямована на формування економічних та фінансових ресурсів та реалізацію визначених керівництвом та власниками напрямків економічного розвитку;
- діяльність, метою якої є забезпечення підприємства фінансовими ресурсами;
- діяльність з мобілізації фінансових ресурсів в інтересах власника;
- діяльність з формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

Отже, проведений аналіз дає можливість сформулювати чітке уявлення про зміст фінансово-економічної діяльності підприємства. Метою управління фінансово-економічною діяльністю, як і будь-яким іншим напрямком діяльності, в умовах комерційного підприємства є досягнення найвищих показників ефективності. Отже, слід визначитися з розумінням самої категорії «ефективність» для подальшого визначення напрямків її підвищення, показників, що її вимірюють, та розроблення принципової моделі здійснення аналізу ефективності фінансово-економічної діяльності підприємства.

Стосовно дослідження сутності економічної категорії «ефективність» дуже ґрунтовний аналіз підходів був проведений Григораш О.В. та Терьошиною Ю.О.², які систематизували їх у наступному вигляді:

- на думку В.Андрійчук³ ефективність – це результативність певної дії, процесу, що вимірюється співвідношенням між отриманим результатом і витратами (ресурсами), що його спричинили;

¹ Нескородова І.І., Коцегуб Ю.О. Дослідження сутності економічної категорії «фінансова діяльність підприємства». *Вісник економіки транспорту і промисловості*. Харків, 2013. № 41. С.200-204.

² Григораш О.В., Терьошина Ю.О. Ефективність фінансово-господарської діяльності підприємств України. *Бізнес інформ*. Харків, 2017. №11. С. 221-226.

³ Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз. Київ:КНЕУ, 2005. 292 с.

- С. Мочерний¹ вважає, що ефективність – це здатність приносити ефект, результативність процесу, проекту, тощо, які визначаються як відношення ефекту, результату до витрат, що забезпечили цей результат;

- І. Павленко² в своєму дослідженні розглядає ефективність як комплексну оцінку кінцевих результатів використання трудових, матеріальних, інформаційних та фінансових ресурсів підприємства у виробництві товарів та наданні послуг за певний термін;

- Б. Жнякін та В. Краснова³ розглядають ефективність як співвідношення результату (ефекту) з витратами, що викликали цей ефект;

- М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі⁴ вважають, що ефективність характеризується співвідношенням між обсягом виробництва продукції та необхідними для її виготовлення ресурсами, тобто визначається як внутрішній параметр функціонування підприємства, віддзеркалюючи ефективність використання ресурсів;

- І. Мазур, В. Шапіро, Н. Ольдерогге⁵ зазначають, що ефективність – це комплексне поняття, яке проявляється через порівняння результатів господарської діяльності з витраченими ресурсами (трудовими, матеріальними, природними, основними фондами та ін.) та описується такими характеристиками, як доцільність, результативність, якість, корисність та ін.;

- Григораш О.В. та Терьошина Ю.О.⁶ в результаті дослідження формують висновок, що ефективність – це співвідношення між одержаними результатами від господарської діяльності та витраченими ресурсами на їх досягнення.

Розуміючи сутність фінансово-економічної діяльності підприємства та визначення категорії «ефективність» з економічної точки зору, можна сформувати певний перелік факторів, які спричиняють свій вплив на ефективність фінансово-економічної діяльності підприємства, та в подальшому дослідженні на їх основі сформувати напрямки її підвищення.

Отже, за сутністю впливу на фінансово-економічну діяльність підприємства всі фактори можна розділити на наступні види⁷:

1) внутрішні, до яких належать:

¹ Економічна енциклопедія: у 3т. / ред. кол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. Київ: Академія, 2000. Т.1. 598 с.

² Павленко І.Г. Підходи до визначення економічної сутності поняття «ефективність». *Економіка та управління*. 2006. №1. С. 35-38.

³ Жнякін Б.О., Краснова В.В. Економіка підприємства: навч. посібник. Донецьк: Альфа-прес, 2005. 160 с.

⁴ Мескон М., Альберт М., Хедоурі Ф. Основы менеджмента. М.: Дело, 1998. 704 с.

⁵ Мазур И.И., Шапиро В.Д., Ольдерогге Н.Г. Эффективный менеджмент. М.: Высшая школа, 2003. 555 с.

⁶ Григораш О.В., Терьошина Ю.О. Ефективність фінансово-господарської діяльності підприємств України. *Бізнес інформ*. Харків, 2017. №11. С. 221-226.

⁷ Григораш О.В., Булигіна Д.О. Фактори підвищення ефективності діяльності підприємств. *Приазовський економічний вісник*. 2018. №6 (11). С. 154-158.

- організаційно-правова форма підприємства;
- рівень забезпечення сировиною;
- ефективність системи управління підприємством;
- ефективність управління ресурсами підприємства;
- стан матеріально-технічного забезпечення діяльності підприємства;
- технологічний рівень виробництва;

2) зовнішні, серед яких можна виокремити наступні:

- загально ринкова кон'юнктура;
- соціально-політичні фактори;
- природі фактори;
- вплив податкової системи;
- рівень інвестиційної привабливості галузі, в якій функціонує підприємства;

- фінансово-кредитна політика підприємства та інші.

Головним аспектом під час формування напрямків підвищення ефективності фінансово-економічної діяльності підприємства є розуміння ступеню підлеглості керуючого впливу на фактори з боку керівництва та власності підприємства.

Отже, на основі визначених факторів впливу та базуючись на розумінні того, що ефективність фінансово-економічної діяльності підприємства – це насамперед узагальнений показник ефективності використання трудових, матеріальних, виробничих, фінансових, тощо ресурсів, можна визначити наступні загальні напрямки підвищення ефективності¹:

1) підвищення ефективності використання ресурсів:

- основних засобів,
- оборотних засобів;
- трудових ресурсів;

2) організаційне вдосконалення підприємства:

- вдосконалення організаційної структури підприємства;
- підвищення рівня організації виробничо-господарських процесів на підприємстві;

3) технологічне вдосконалення підприємства:

- впровадження у виробництво досягнень науково-технічного прогресу;
- вдосконалення наявних технічних та технологічних засобів виробництва.

На наступному етапі дослідження розглянемо загальну систему формування переліку показників на основі, яких є можливим формування висновків стосовно ефективності фінансово-економічної діяльності підприємства. Базуючись на підході, що ефективність діяльності визначається ефективністю використання ресурсів, можна сформулювати такі групи показників, які представлені на рис. 1.

Рисунок 1 – Показники оцінювання ефективності фінансово-економічної діяльності підприємства за ресурсним підходом

Джерело: побудовано авторами на основі¹²

Порядок розрахунку показників, які наведені на рис. 1, заснований переважно на основі порівняння результатів від використання ресурсів та вкладених ресурсів відповідного виду, отже відповідає сформованому вище висновку про розуміння сутності ефективності як економічної категорії.

Однак формування показників для оцінки фінансово-економічної діяльності підприємства на основі показників ефективності використання виробничих ресурсів, на наш погляд, не є коректним, бо не враховує

¹ Савицька О.М., Салабай В.О. Ефективність діяльності та управління підприємством: особливості використання теорії, методології та результативності аналітичних досліджень. *Ефективна економіка*. 2019. №6.

² Гречко А.В., Гречухін А.С. Оцінка ефективності виробничої діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2016. №1. С. 64-68.

показників, які характеризують ефективність використання фінансових ресурсів підприємства. Тому, на наш погляд, перелік показників має бути доповненим (рис. 2).

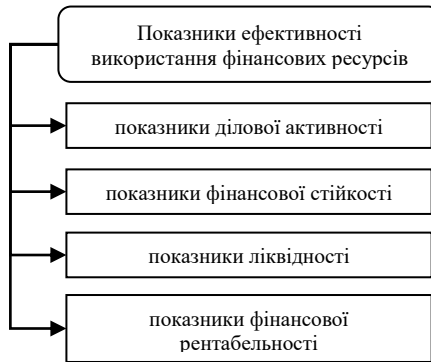

Рисунок 2 – Показники оцінювання ефективності фінансової діяльності підприємства

Джерело: побудовано авторами на основі ¹

Таким чином, повна система показників оцінки ефективності фінансово-економічної діяльності підприємства, сформована на основі ресурсного підходу повинна доповнюватися показниками оцінки ефективності використання фінансових ресурсів.

На основі порядку розрахунку кожного з показників, які наведені на рис. 1 та 2, можна виявити чіткі фактори впливу на рівень цих показників та побудувати факторну модель аналізу ефективності фінансово-економічної діяльності. Отже, відповідно до цього погляду, такими стартовими показниками, які формують фінансово-економічний результат є²:

- доходи;
- витрати;
- фінансовий результат від операційної діяльності;
- фінансовий результат від фінансової діяльності;
- фінансовий результат від іншої діяльності;
- загальна сума прибутку від звичайної діяльності;
- загальна сума витрат звичайної діяльності.

Отже, факторна модель аналізу ефективності фінансово-економічної діяльності підприємства має базуватися на факторному аналізі прибутку та витрат.

Факторна модель проведення аналізу прибутку підприємства наведена

¹ Григораш О.В., Терьошина Ю.О. Ефективність фінансово-господарської діяльності підприємств України. *Бізнес інформ.* Харків, 2017. №11. С. 221-226.

² Степаненко О.І. Аналітична оцінка ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова.* 2016. №3. Т.21. С. 206-212.

на рис. 3.

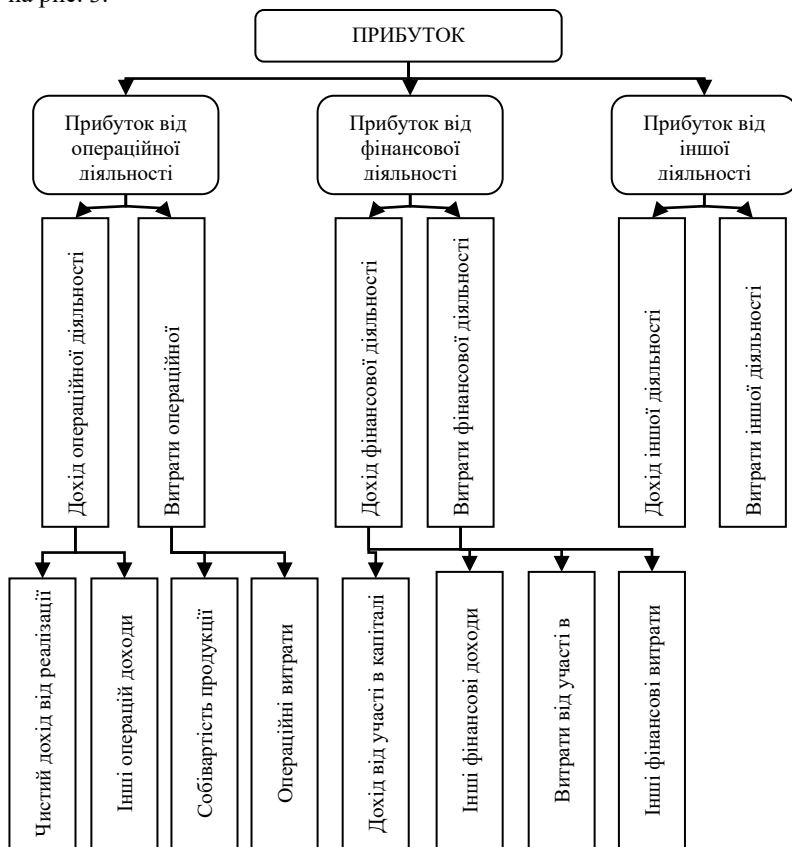

Рисунок 3 – Факторна модель аналізу прибутку підприємства

Джерело: складено авторами на основі ¹

Факторна модель проведення аналізу витрат підприємства наведена на рис. 4.

¹ Степаненко О.І. Аналітична оцінка ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2016. №3. Т.21. С. 206-212.

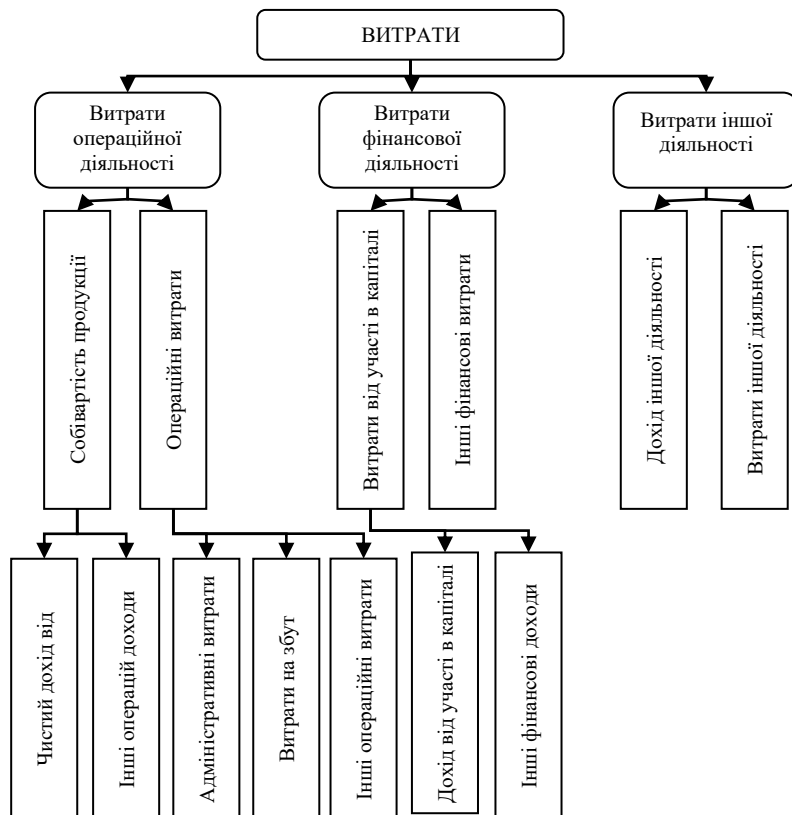

Рисунок 4 – Факторна модель аналізу витрат підприємства

Джерело: складено авторами на основі ¹

На основі комплексного факторного аналізу прибутку та витрат підприємства за даними його фінансової звітності можна сформулювати дієву систему проведення аналізу ефективності фінансово-господарської діяльності, яка дозволяє виявляти резерви підвищення ефективності та готувати проекти ефективних управлінських рішень стосовно управління витратами та прибутком підприємства.

Таким чином, аналіз ефективності фінансово-економічної діяльності є багатостадійним процесом, який будується на дослідженні всього переліку показників, які оцінюють ефективність використання його основних засобів, оборотних коштів та матеріальних ресурсів, трудових та фінансових

¹ Степаненко О.І. Аналітична оцінка ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. 2016. №3. Т.21. С. 206-212.

ресурсів. Аналіз факторів, що впливають на рівень означених показників, дозволяє побудувати коректні факторні моделі аналізу прибутку та витрат та сформулювати об'єктивні висновки про ефективність фінансово-економічної діяльності підприємства.

5.4 Траскторія формування облікової політики нематеріальних активів підприємств

Бухгалтерський облік на підприємстві забезпечується методичними складовими, які зазначаються в внутрішньому регламентуючому документі Наказі про облікову політику. Мета облікової політики на підприємстві полягає в регулюванні методичних складових ведення бухгалтерського обліку. Правильно обрана, складена та застосована облікова політика забезпечує достовірність відображення інформації в фінансовій звітності. Особливою складовою облікової політики є вимоги до облікового забезпечення операцій з нематеріальними активами. Нематеріальні активи виокремлюються в системі бухгалтерського обліку, оскільки даний вид активів відмінний від усіх інших об'єктів і характеризується відсутністю матеріальної та фізичної форми. Правильне та достовірне відображення їх в обліку залежить безпосередньо від сформованої облікової політики з врахуванням стратегічних цілей та динаміки розвитку підприємства.

Облікова політика виступає певною моделлю організації управління підприємством, яка може втілюватися в альтернативних варіантах організації і ведення бухгалтерського обліку та реалізується через активну, переважно творчу діяльність облікових працівників. Особливого розгляду вимагає концептуальний підхід до логіки формування облікової політики підприємства. Будь-яка політика визначає стратегічні вектори для дій і прийняття рішень в певній сфері людської діяльності. Тому і облікова політика повинна встановлювати принципові загальні орієнтири в організації облікової системи як невідомої частини цілісної системи управління підприємством. У нормативних документах та більшості досліджень облікова політика трактується як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності¹.

Адже саме облікова політика визначає класифікацію нематеріальних активів, методи та строк амортизації нематеріальних активів, термін експлуатації, перелік документів тощо.

Питання відображення обліку нематеріальних активів в обліковій політиці досліджували такі науковці як Л. В. Гуцаленко, О. О. Дядюн, В. А. Кулик, З. М. Левченко, І. М. Лепетан, А. В. Киян, О. Ф. Ярмолук,

¹ Кубік В. Д., Обнявко О. В. Етична складова облікової політики підприємств. *Науковий вісник* [Одеського національного економічного університету]. 2019. № 6. С. 84-106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Naykvo_2019_6_7 (дата звернення: 09.04.2021) с. 88

- Осіпова Лариса Василівна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних відносин Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ (підрозділ 3.14).
- Осьмірко Інна Володимирівна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (підрозділ 5.3).
- Павлюк Тетяна Іванівна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних відносин Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ (підрозділ 3.14).
- Пасенко Владислав Михайлович**, кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки та бізнесу Черкаського державного технологічного університету (підрозділ 1.6).
- Пасічник Юрій Васильович**, доктор економічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу фінансово-кредитної та податкової політики Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» (підрозділ 2.1).
- Плотніков Олексій Віталійович**, доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України, провідний науковий співробітник сектору міжнародних фінансових досліджень ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України» (підрозділ 3.4).
- Подольан Оксана Миколаївна**, кандидат фізико-математичних наук, старший викладач кафедри автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (підрозділ 1.6).
- Поліщук Віктор Миколайович**, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри екології, природничих та математичних наук Комунального закладу вищої освіти «Вінницька академія безперервної освіти» (підрозділ 1.2).
- Прокопенко Катерина Олексіївна**, кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу форм і методів господарювання в агропродовольчому комплексі ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України», м. Київ (підрозділ 2.2).
- Пугаченко Ольга Борисівна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування Центральноукраїнського національного технічного університету (підрозділ 5.1).
- Радченко Оксана Дмитрівна**, кандидат економічних наук, доцент, провідний науковий співробітник відділу фінансово-кредитної та податкової політики Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки», м. Київ, Україна (підрозділ 1.1).
- Романовська Юлія Анатоліївна**, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ (підрозділ 7.3).
- Руцишин Надія Михайлівна**, доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансово-економічної безпеки та банківського бізнесу Львівського торговельно-економічного університету (підрозділ 1.3).
- Сай Леся Петрівна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Національного університету «Львівська політехніка», м. Львів (підрозділ 3.7).
- Світлична Вікторія Юрївна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туризму і готельного господарства Харківський національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова (підрозділ 6.1).
- Смолінська Софія Дмитрівна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансового менеджменту Львівського Національного університету імені Івана Франка (підрозділ 3.13).
- Смолінський Валентин Броніславович**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій Львівського національного аграрного університету (підрозділ 3.5).

SCIENTIFIC PUBLICATION

***STAGES OF FORMATION AND DEVELOPMENT
OF THE ECONOMY OF INDEPENDENT UKRAINE***

monograph

Responsible for the edition: *Sukach O.*

© 2021 Pasichnyk Yu., Radchenko O., Sukach O. and others

Published by
Verlag SWG imex GmbH, Nuremberg, Germany

ISBN 978-3-9819288-9-9

This is an open access articles under the CC BY license
(<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Good for printing d.d. 30.04.2021 year.
Format 60x84 1/8. Offset paper.
Convent. prin. sheet 25,88. Printing run 300 copies

WARNING

Without limitation, no part of this publication may be reproduced, stored, or introduced in any manner into any system either by mechanical, electronic, handwritten, or other means, without the prior permission of the authors.

Edited by the authors.